

Maria Cybulska

"Nowy k. c. w gospodarce
uspołecznionej", Jan Topiński,
"Prawo i Życie", 1965, nr 1 :
[recenzja]

Palestra 9/2(86), 73

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan Topiński omawia nowy kodeks cywilny z punktu widzenia obrotu społecznego w artykule, który nosi tytuł:

Nowy k.c. w gospodarce społecznej

Autora interesują perspektywy oddziaływania kodeksu cywilnego na prawo obrotu społecznego. Mechanizm aparatu gospodarczego i jego funkcjonowanie opiera się na przepisach o planowaniu i zarządzaniu gospodarką. Z przepisów tych weszło do k.c. szereg norm istotnych dla stosunków cywilnoprawnych, jak np. przepisy o niepodzielnym funduszu własności społecznej (art. 123 § 1), o uprawnieniach zarządców mienia ogólnonarodowego (art. 128 § 2), o podstawach sporu przedumownego (art. 337—404).

„Jak zachowa się kodeks cywilny wobec istniejącej nadbudowy prawnej gospodarki społecznej?”

Autor sygnalizuje, że w art. IX przep. wpraw. k.c. wymieniono szereg aktów prawnych szczebla ustawowego, które zostały uchylone, natomiast akty normatywne Rady Ministrów oraz innych naczelnych organów zachowują nadal swą moc. W konsekwencji zatem wejście w życie k.c. nie burzy dotychczasowej nadbudowy prawnej, przeciwnie, kończy zadawniony spór na temat waloru aktów niższego rzędu i usuwa wszelkie wątpliwości co do ich legalności. Ponadto art. 2 kodeksu przewiduje, że w wypadkach, gdy wymagać tego będą szczególne potrzeby obrotu między jednostkami gospodarki społecznej, organa kierujące gospodarką mogą uregulować te stosunki w sposób odmienny od przepisów k.c.

O prawach i obowiązkach stron decydować więc będą nie tylko przepisy k.c. i wola stron, ale także akty normatywne wydawane przez Radę Ministrów i upoważnione przez nią organa. Nadbudowa prawna gospodarki społecznej składa się bowiem aż z trzech systemów prawnych: systemu administracyjnego, finansowego i cywilnego.

„O tym, jakie są prawa i obowiązki podmiotów stosunków prawnych gospodarki społecznej — konkluduje autor — rozstrzygać będzie obok kodeksu cywilnego złożony zespół przepisów ustawodawstwa gospodarczego”.

Kodeks postępowania cywilnego

omawia Zbigniew Resich w artykule pod tymże tytułem.

Na wstępie autor podkreśla znaczenie historyczne wejścia w życie kodeksu postępowania cywilnego, który jest trzecim polskim aktem prawnym z tej dziedziny (pomijając akty prawne „zaborcze”). Pierwszym był postępek sądowy, tzw. *formula processus* z 15 3 r., drugim k.p.c. z 1933 r., a trzecim ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. zawierająca nowy k.p.c.

Podstawą prac kodyfikacyjnych był k.p.c. z 1933 r. Przygotowanie nowego aktu ustawodawczego poprzedziło szereg nowel, z których szczególne znaczenie miała nowela z 20 lipca 1950 r. Ogromny wpływ na prace kodyfikacyjne miało również bogate orzecznictwo i literatura prawnicza, a także pierwszy projekt k.p.c., opracowany w 1955 r. przed utworzeniem Komisji Kodyfikacyjnej przez zespół powołany przez Ministra Sprawiedliwości. Po utworzeniu Komisji Kodyfikacyjnej pracę przejął utworzony w 1956 r. zespół prawa cywilnego procesowego.

Nowy k.p.c. utrwała zasady procesu, które ukształtowały się w ciągu lat.

Autor — omawiając te zasady — jako pierwszą wysuwa zasadę prawdy obiek-